

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003056

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Купець Олександр Михайлович

2. Oleksandr M. Kupets

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9950-9285

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 18-07-2025

Спеціальність за освітою: напрям підготовки «Право»; кваліфікація: спеціаліст права

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9573

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.09.93

Тема дисертації:

1. Організаційно-педагогічні засади морального виховання у виправних колоніях України (кінець XX – початок XXI ст.)
2. Organizational and pedagogical principles of moral education in penal colonies of Ukraine (late 20th – early 21st centuries).

Реферат:

1. Купець О.М. Організаційно-педагогічні засади морального виховання у виправних колоніях України (кінець XX – початок XXI ст.). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Дрогобич, 2025. У дисертації теоретично узагальнено наукову проблему морального виховання засуджених у виправних колоніях України II половини XX – початку XXI ст., а також запропоновано її системне розв'язання, що уможливорює удосконалення формування змісту та педагогічного інструментарію морального виховання засуджених у сучасних вітчизняних виправних установах. Дослідженням підтверджено, що важливим завданням колективів вітчизняних пенітенціарних

установ є гуманізація виховного процесу у виправних колоніях та визнання пріоритетності морального виховання, що сприятиме поверненню засуджених до соціуму як повноцінних громадян, які володіють моральними нормами поведінки в ньому. Простежено еволюцію мети, завдань та змісту виховної роботи у виправних колоніях і морального виховання як її складника впродовж досліджуваного часового відрізка в рамках виокремлених нами періодів: радянського (70-і рр. – початок 90-х рр. XX ст.) та періоду незалежної України (1991 р. – початок XXI ст.) з огляду на кардинальні відмінності суспільно-політичних, соціально-економічних та організаційно-педагогічних чинників: від формування у засуджених переконання у важливості дотримання норм і законів суспільного життя в радянський період до сприяння становленню чітких моральних орієнтирів відповідно до правових суспільних норм та вимог в умовах сьогодення. Відслідковано зміну педагогічного інструментарію реалізації мети та завдань морального виховання ув'язнених у виправних колоніях. Замість засобів зовнішнього впливу, які ґрунтувалися на комуністичній ідеології та мали відповідне політичне підґрунтя, вихідними положеннями виховної роботи у сучасних виправних колоніях стали визнання пріоритетності загальних прав і свобод кожної людини, а також реалізація індивідуально-особистісного підходу до виховного впливу. До співпраці з адміністраціями виправних колоній у реалізації завдань морального виховання сьогодні передбачено широке залучення батьків, інших близьких родичів, представників громадських та релігійних організацій, благодійних фондів, на відміну від радянського періоду, де співпраця обмежувалася тільки представниками місцевих політичних відділів, працівниками закладів вищої освіти, членами спостережувальної комісії та представниками підприємств, які опікувалися виправно-трудовами колоніями. З'ясовано засоби виховного впливу на політичних засуджених у радянський період. Зокрема, встановлено, що у виправно-трудовах колоніях, у яких відбували термін політичні засуджені, з адміністрацією співпрацювали працівники КДБ, які спільно здійснювали карально-репресивні дії проти таких в'язнів. Щодо форм і методів, то найбільш поширеною формою виховної роботи із засудженими у виправно-трудовах колоніях радянського періоду була індивідуальна, хоча практикувалися також групова та масова. Серед методів виховного впливу на ув'язнених переважали агітація і пропаганда, що ґрунтувалася на комуністичній ідеології; а також формування переконання у важливості дотримання норм і законів суспільного життя. Широко використовувались і методи покарання, примусу, переконання, привчання, заохочення, прикладу, довіри. У виправно-трудовах колоніях, у яких перебували політичні засуджені, домінували методи покарання, примусу, вони мали антигуманний характер, що межували з терористичними діями працівників КДБ та колоній, табірних лікарень (виховання голодом, карцером, ШІЗО, етапом, побиття, примусове лікування в «психушках», непосильна фізична праця, праця на підприємствах, небезпечних для здоров'я та ін.), наслідком яких стали загибель В. Стуса, О. Тихого, В. Марченка та сотень політичних в'язнів, підірване здоров'я, каліцтво, дочасна смерть засуджених. Констатовано переважання у вітчизняних виправних колоніях періоду незалежної України масових, групових та індивідуальних форм виховної роботи, а також таких методів виховного впливу, як бесіда, пояснення, розповідь і лекція (залежно від мети і завдань морального впливу на позбавлених волі у конкретній ситуації). Доведено необхідність надавати перевагу груповим та індивідуальним формам, що є більш ефективними для «адресного» впливу на особу, оскільки повніше враховують індивідуально-психологічні, вікові, професійні, інтелектуальні особливості особистості засудженого, його переважальні потреби та потенційні можливості морального розвитку. Ключові слова: виховання; моральне виховання; методи морального виховання; форми морального виховання; релігійне виховання; християнські цінності; церква; соціально-виховна робота з засудженими; ресоціалізація; засуджені; пенітенціарні заклади; виправні колонії; пенітенціарна педагогіка; організаційно-педагогічні засади.

2. Kupets, O.M. Organizational and pedagogical principles of moral education in penal colonies of Ukraine (late 20th – early 21st centuries). – Qualification thesis retaining manuscript rights. Dissertation to obtain the degree of Doctor of Philosophy in subject area 011 «Education, Pedagogical Sciences». – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Drohobych, 2025. The dissertation theoretically summarizes the scientific problem of moral education of convicts in penal colonies of Ukraine in the late 20th – early 21st centuries, and also proposes

its systemic solution, which makes it possible to improve the content and pedagogical tools used for moral education of convicts in modern domestic penal institutions. The study confirmed that an important task for the teams of domestic penitentiary institutions is the humanization of the educational process in correctional colonies and the recognition of the priority of moral education, which will contribute to the return of convicts to society as full-fledged citizens who have adopted moral norms of behaviour in it. There has been traced the evolution of the goal, tasks and content of educational work in correctional colonies and moral education as its component during the studied time period within the framework of the following periods: the Soviet period (the 1970s – early 1990s of the 20th century) and the period of independent Ukraine (1991 – early 21st century) in view of the fundamental differences in socio-political, socio-economic as well as organizational and pedagogical factors: from the formation in convicts of the belief in the importance of observing the norms and laws of social life in the Soviet period to promoting the establishment of clear moral guidelines in accordance with legal social norms and requirements in today's conditions. The change has been tracked in the pedagogical tools for implementing the goal and objectives of moral education of prisoners in correctional colonies. Instead of means of external influence, which were based on the communist ideology and had a corresponding political basis, the starting points of educational work in modern correctional colonies are the recognition of the priority of general rights and freedoms of every person, as well as the implementation of an individual personal approach to the educational influence. Today, when implementing the objectives of moral education, it is common practice to involve parents, other close relatives, representatives of public and religious organizations, charitable foundations in the cooperation with the administrations of correctional colonies, in contrast to the Soviet period, where cooperation was limited only to representatives of local political departments, employees of higher educational institutions, members of the supervisory commission and representatives of enterprises that took care of correctional labour colonies. There have been traced the means of educational influence on political convicts in the Soviet period. In particular, it was established that in the penal labour colonies where political prisoners were serving their sentence, KGB officers collaborated with the administration who jointly carried out punitive and repressive actions against political prisoners. As for the forms and methods, the most common form of educational work with convicts in penal labour colonies of the Soviet period was an individual one, although group and mass forms were also practiced. Agitation and propaganda based on the communist ideology prevailed among the methods of educational influence on prisoners; as well as the formation of the belief in the importance of observing the norms and laws of social life. Methods of punishment, enforcement, persuasion, training, encouragement, setting an example, and establishing trust were also widely used. In the penal colonies where political prisoners were held, methods of punishment and enforcement dominated, they were inhumane in nature, bordering on terrorist actions by KGB employees and colonies, camp hospitals (educational influence by starvation, placement in punishment cells (solitary confinement), detention centres, transportation, beatings, forced treatment in “mental institutions”, unbearable physical labour, work at enterprises dangerous to health, etc.), which resulted in the deaths of V. Stus, O. Tykhyi, V. Marchenko and hundreds of political prisoners, that also undermined health, caused permanent injury, premature death of convicts. Keywords: education; moral education; methods of moral education; forms of moral education; religious education; Christian values; church; social and educational work with convicts; resocialization; convicts; penitentiary institutions; correctional colonies; penitentiary pedagogy; organizational and pedagogical principles.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Купець О.М. Завдання морального виховання засуджених у системі виправних закладів України. Молодь і ринок. № 9 (195), 2021. С. 150–154. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_9_31
- 2. Купець О.М. Основні форми та методи морального виховання засуджених у виправних колоніях України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Інноваційна педагогіка : науковий журнал / редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін. Одеса : Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 2022. Вип. 45. С. 34–39. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2022_45_8
- 3. Купець О.М. Сутнісні характеристики морального виховання засуджених у виправних закладах України II половини ХХ – початку ХХІ ст. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2022. № 89. С. 87–92. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2022_89_20
- 4. Купець О.М., Івах С.М. Особливості морального виховання засуджених у виправних колоніях України. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2023. № 4. С. 101–108. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2023_4_15
- 5. Купець О.М. Основні принципи здійснення виховного впливу на засуджених у виправних колоніях України : збірник матеріалів I Міжнародної наук.-практ. конференції: Dībats scientifiques et orientations prospectives du dīveloppement scientifique. 2021. Volume 5. С. 72–73.
- 6. Купець О.М., Івах С.М. Основні напрями виховної роботи з засудженими у виправних закладах України. Labyrinths of Reality: Collection of scientific works / edited by M. Zhurba. 2021. Issue 8 (13). С. 51–53.
- 7. Купець О.М. Мета та завдання виховної роботи із засудженими у виправних колоніях України (II половина ХХ – початок ХХІ ст.). Пріоритетні напрями модернізації освіти: досвід, реалії, перспективи : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дрогобич, 7–8 квітня 2022 року) / за ред. М. Чепіль, А. Федорович. Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2022. С. 29–31.
- 8. Купець О., Івах С. Індивідуальні методи виховної роботи із засудженими у виправних колоніях України. Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика : збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дрогобич, 27–28 квітня 2023 року) / за ред. Т. Пантюк, І. Паласевич, А. Федорович. Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. С. 35–39.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: «Українська освіта в контексті трансформаційних суспільних процесів» (номер державної реєстрації 0108U007644) та «Тенденції розвитку освіти в кризових умовах: історія, теорія і практика» (державний реєстраційний номер 0123U100619)

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Івах Світлана Михайлівна

2. Svitlana M. Ivakh

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7812-9988

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Оксана Борисівна

2. Oksana B. Petrenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6906-3542

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білавич Галина Василівна

2. Halyna V. Bilavych

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1555-0932

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57211265150; Web of Science Researcher ID: AAD-3972-2019; https://scholar.google.com.ua/citations?user=4ho2t_kAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Галів Микола Дмитрович

2. Mykola D. Haliv

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7068-3124

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федорович Анна Василівна

2. Avva V. Fedorovych

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6289-5039

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Невмержицька Олена Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Невмержицька Олена Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Івах Світлана

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна